

Alegat XXVI.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o projekcie ustawy o wywłaszczeniu na rzecz dróg krajowych, powiatowych i gminnych.

Wysoki Sejmie!

Już w roku 1862. wykazał był Wydział krajowy, przedkładając Wysokiemu Sejmowi projekt ustawy o wywłaszczeniu, iż istniejące pod tym względem, rozliczne administracyjne przepisy okazują się niedostarczającymi, często uciążliwymi i niezgodnymi z systemem dróg, zaprowadzić się mającym.

Projekt wniesiony nie przyszedł wprawdzie pod obrady Wysokiego Sejmu, wspomniane wadliwości atoli, natenczas tylko przewidywane, wystąpiły jaskrawo po wejściu w życie ustawy drogowej z dnia 18. sierpnia 1866. i po objęciu zarządu dróg krajowych i powiatowych przez władze autonomiczne.

Ustawa taka staje się dzisiaj temci potrzebniejszą, ile że sprawy wywłaszczenia nie tylko przy budowie dróg nowych, lub przy nabyciu kamieniołomów i szutrowisk na ich konserwacye ciągle powtarzać się muszą, ale i z tego powodu, że sprawy tego rodzaju, jak to mnogie, do Wydziału krajowego nadchodzące podania dowodzą, jeszcze z czasów konkurencyj drogowych wcale nie są załatwione.

Z uwagi więc, że tylko jasno określona ustawa zaradzić może niedogodnościom, spadającym na właścicieli, również jak i na wywłaszczającą administracyę drogową; z uwagi, iż akt odjęcia własności choćby na rzecz publiczną, w drodze administracyjnej wszelako wykonać się mający, ustawą naprzód unormowanym być winien,

wnosi Wydział krajowy:

„Wysoki Sejm raczy przedłożonemu ponownie projektowi ustawy o wywłaszczeniu nadać moc obowiązującą.“

Marszałek krajowy:

Leon książę Sapiaha w. r.

Sprawozdawca:

Gross w. r.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi i Wielkiego Księstwa Krakowskiego.

We Lwowie dnia 13. września 1869.

Projekt

do ustawy o wywłaszczeniu na rzecz dróg krajowych, powiatowych, lub gminnych.

§. 1.

Wywłaszczenie na rzecz dróg krajowych, powiatowych, lub gminnych jest albo

- a) stałym, jeżeli własność gruntu właścicielowi się odejmuje, albo
- b) czasowym, jeżeli bez odjęcia własności grunt pod drogę albo do wydobycia kamienia, szutru, ziemi, piasku, gliny, darnia, lub do składania materiałów, albo też do innej manipulacji budowniczej czasowo się używa, a po ustaniu tego użycia właścicielowi się zwraca.

§. 2.

Wywłaszczenie wyrzeka przy drogach krajowych Wydział krajowy ostatecznie, przy drogach powiatowych i gminnych zaś wydział powiatowy, pozostawiając stronom prawo rekursu do Wydziału krajowego w przeciągu 14 dni od doręczenia im wyroku. Rekurs taki wstrzymuje wykonanie wyroku, wyjąwszy wypadki niecierpiące zwłoki.

§. 3.

Wyrok wywłaszczania poprzedzony być winien wysłuchaniem stron, do których przedmiot, mający się wywłaszczyć, należy z tytułu własności lub dożywocia.

§. 4.

Tym celem wezwane będą owe strony, a to: jeżeli idzie o drogę krajową lub powiatową, przez wydział powiatowy, jeżeli zaś idzie o drogę gminną, przez wydział rady gminnej, aby w przeciągu pewnego, od przypadku do przypadku oznaczyć się mającego terminu, wszelako nie krótszego jak dni 8, a nie dłuższego jak dni 30, wyłożony u wzywającej władzy do przegądu

publicznego wykaz przedmiotów wywłaszczyć się mających przejrzeć, i przedstawienia swoje, jeśli jakie czynić chcą, pisemnie lub do protokołu na ten cel przygotowanego wnieśli.

§. 5.

Wezwanie takie stron odbywa się albo przez doręczenie onegoż każdej stronie, albo przez ogłoszenie w każdej z tych gmin, w których obszarze wywłaszczenie potrzebnem się okazuje. Ogłoszenie to uskutecznia się w sposób do ogłoszeń urzędowych w gminie przepisany, i zawierać powinno imienny spis stron, które według §. 3. mają być wysłuchane.

§. 6.

Po upływie wyznaczonego do wysłuchania stron terminu (§. 4.), protokół i pisemne przedstawienia stron przedkładają się władzy, o wywłaszczeniu wyrokować mającej.

§. 7.

W wyroku wywłaszczenia winno być zawarte dokładne opisanie wywłaszczonego przedmiotu i oznaczenie, na czyją rzecz, tj. kraju, powiatu, lub gminy, według właściwości drogi wywłaszczenie nastąpiło.

Wyrok wywłaszczenia ma być bezwzględnie doręczony stronom, w §. 3. wskazanym.

§. 8.

Przy wywłaszczeniu stałym (§. 1. lit. a) wymierza się wynagrodzenie w jednej sumie kapitałowej.

§. 9.

Przy wywłaszczeniu czasowym (§. 1. lit. b) wymierza się wynagrodzenie, albo

- a) w rocznej, przez cały czas użycia gruntu płacić się mającej rencie, jeżeli użycie gruntu ma trwać dłużej niż rok, albo też
- b) w jednorazowej sumie, jeżeli użycie gruntu trwa krócej.

§. 10.

W wypadkach wywłaszczenia czasowego należy także wynagrodzenie za takie zmniejszenie wartości, ja-

kie w skutek użycia pokaże się przy zwrocie przedmiotu czasowo wywłaszczonego, o ile ono przy wyznaczeniu wynagrodzenia w §. 9. przewidzianego uwzględnieniem nie było.

§. 11.

Celem wymiaru wynagrodzenia władza, funduszem dotyczącej drogi zawiadująca, uda się do sądu, który w tym względzie postąpi według przepisów, przy wywłaszczeniu na drogi eraryalne wydanych.

§. 12.

Władza, o wynagrodzeniu wyrokująca, może w razie uznanej przez nią potrzeby zarządzić przed wyrokiem wywłaszczenia zajęcie lub użycie gruntu, do zakładania, rozszerzenia, lub konserwacji dróg potrzebnego.

§. 13.

W wypadkach, w których zwłoka grozi szkodą, może przy drogach gminnych przełożony gminy, a przy drogach krajowych i powiatowych wydział powiatowy zarządzić przed wyrokiem wywłaszczenia czasowe zajęcie lub użycie cudzego gruntu.

§. 14.

Jeżeliby zajęcie lub użycie cudzego gruntu przed oszacowaniem mogło spowodować znaczne, i takie zmiany, iżby słuszne oszacowanie gruntu, lub wyrządzonej jego użyciem szkody mogło się stać niemożliwym, wtedy władza, zarządzająca zajęcie lub użycie gruntu, winna także zarządzić lokalną wizję przez trzech wiarygodnych i bezstronnych ludzi, i opisanie ile można dokładne stanu, w którym grunt przed jego zajęciem lub użyciem znajdował się.

§. 15.

Jeżeli na gruncie, zajęć się mającym, stoi budynek, wtedy zajęcie dopiero po sądowym oszacowaniu nastąpić może.

§. 16.

Rumacya budynku, czy to w drodze wywłaszczenia, czy dobrowolnej ugody na cele drogowe zająć się mającego, nastąpić musi najdalej w 8 dni po zażądaniu władzy zajmującej.

§. 17.

Wszelkie dokumenta, wyroki, protokoły, podania, i w ogólności wszelkie pisma, odnoszące się do wyłączenia na rzecz drogi, wolne są od stempli i portorywów, niemniej jak przeniesienia własności wolne od należności rządowych.

... w sprawie ...

... w sprawie ...

... w sprawie ...

... w sprawie ...

... w sprawie ...

... w sprawie ...

... w sprawie ...

